

Uchwała Nr XXX / 244 /05
RADY MIEJSKIEJ W RYCHWALE
z dnia 20 grudnia 2005 r.

**w sprawie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów
Alkoholowych na rok 2006.**

Na podstawie art. 4¹ ust. 2, ust. 5 i art. 12 ust. 4 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2002 r. Nr 147, poz. 1231 z późn. zm.) oraz art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 9 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.) uchwala się, co następuje:

§ 1. Uchwala się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2006, stanowiący załącznik do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Rychwała.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2006 r.

Przewodniczący
Rady Miejskiej w Rychwale

/-/ Jadwiga Pietruszak

**Gminny Program
Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
w Rychwale
na rok 2006**

**Rozdział I
Postanowienia ogólne**

§ 1

1. Program stanowi część gminnej strategii integracji i polityki społecznej i ma na celu działania związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych w gminie Rychwał. Inicjowane są głównie przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i przez nią, koordynowane.
2. Program opracowywany jest corocznie w oparciu o :
 - Ustawę z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z późniejszymi zmianami
 - Ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie
 - Ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii.
3. Program realizowany będzie przez wykonawców wskazanych w planie zadań i wydatków związanych z realizacją gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w Rychwale.
4. Ilekroć w niniejszym gminnym programie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych jest mowa o:
 - 4.1. ustawie - należy rozumieć przez to ustawę z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, ustawę z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
 - 4.2. programie – należy rozumieć przez to gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych obowiązujący na terenie gminy Rychwał.

Rozdział II

§ 2

Diagnoza społeczna (środowiskowa) problemu nadmiernego spożywania alkoholu w gminie Rychwał z uwzględnieniem problemów narkomanii i przemocy wśród dzieci i młodzieży:

1. Charakterystyka gminy:

Zestawienie informacyjne na dzień **30 listopada 2005.**

Gminę **zamieszkuje** 8510 osób, w tym w mieście: 2395 osób, w sołectwach: 6115 osób.
Wśród ogółu mieszkańców 2371 osób to dzieci i młodzież do 19 roku życia, w tym w mieście 630osób, w gminie 1741 osób.

Na terenie gminy funkcjonuje 8 szkół podstawowych, 1gimnazjum, 1 przedszkole oraz Ośrodek Szkolno – Wychowawczy.

Wg stanu na 30 listopada 2005 r. na terenie gminy istnieje :

- **55** punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia **poza miejscem sprzedaży,**
- **14** punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia **w miejscu sprzedaży**

2. Charakterystyka problemów społecznych w gminie Czechowice - Dziedzice. powodowanych nadmiernym używaniem substancji psychoaktywnych.

- a) od początku roku do 1 listopada 2004 w Izbie Wyrzeźwieni w Bielsku-Białej przebywało **320** mieszkańców gminy Czechowice - Dziedzice w tym: **290** mężczyzn, **10** nieletnich chłopców oraz **20** kobiet. W ramach realizowanego programu profilaktycznego Izba przeprowadziła **182** rozmowy profilaktyczno-wychowawcze a w stosunku do **32** osób skierowała do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych pisma informujące o potrzebie wszczęcia postępowania w sprawie podjęcia leczenia,
- b) policja podejmowała interwencje w **572** przypadkach znęcania się osób nadużywających alkoholu nad swoimi rodzinami,
- c) miały miejsce naruszenia prawa, takie jak: rozboje, kradzieże, kolizje drogowe itp., związane z nadużywaniem alkoholu:
 - zatrzymano **85** nietrzeźwych użytkowników dróg,
 - **54** osobom zatrzymano prawa jazdy za kierowanie pojazdami pod wpływem alkoholu,
 - ujawniono **79** wykroczeń popełnionych pod wpływem alkoholu.
- d) W okresie od stycznia do listopada 2004r. do Ośrodka Pomocy Społecznej zgłosiły się **104** rodziny, w których jako jedną z przyczyn znalezienia się w trudnej sytuacji życiowej rozpoznano nadmierne picie alkoholu u co najmniej jednego jej członka. Wśród rozmaitych form pracy socjalnej podejmowanej przez pracowników socjalnych z takimi rodzinami należy wymienić: kontrakty zawarte z **89** osobami na podjęcie terapii w poradni leczenia uzależnień i zachowanie abstynencji, poradnictwo prawne i psychologiczne udzielane członkom rodzin i pomoc w załatwianiu spraw urzędowych, kontakty z policją w sprawach przemocy domowej w **9** rodzinach wraz z wypełnieniem tzw. „niebieskiej karty”, współpraca z kuratorami i sądem do spraw nieletnich w przypadkach zaniedbań opiekuńczych wobec małoletnich dzieci. Pracownicy OPS skierowali do GKRPA wnioski o zobowiązanie **3** osób do poddania się leczeniu odwykowemu oraz **3** wnioski do sądu o wydanie zarządzeń opiekuńczych.
- e) Do Punktu Konsultacyjnego ds. Przemocy w Rodzinie zgłaszały się po porady prawne i psychologiczne osoby, których w różny sposób dotyczył problem przemocy w rodzinie. Wśród **166** osób, które korzystały z pomocy psychologicznej, w **103** rodzinach przemoc fizyczna i psychiczna połączona jest z nadużywaniem alkoholu przez jednego z jej członków. W **59** rodzinach występuje przemoc psychiczna i ekonomiczna, czasami seksualna, z silną kontrolą sprawcy przemocy nad życiem innych członków rodziny. W **18** rodzinach miało miejsce molestowanie seksualne. Do Punktu zgłosiło się również **32** sprawców przemocy, którzy w obawie przed konsekwencjami (sprawa karna o znęcanie, rozwód, odwieszenie wyroku) sami lub za namową kuratora zgłaszali się po porady.
- f) Do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wpłynęło **52** wniosków o skierowanie na leczenie odwykowe. GKRPA wystosowała **257** wezwań do osób pijących nadmiernie i w sposób szkodliwy dla nich samych oraz ich otoczenia a także do osób i instytucji z takimi osobami związanymi, w celu ustalenia przesłanek uzasadniających skierowanie na leczenie odwykowe. Do lekarza biegłego orzekającego o stopniu uzależnienia od alkoholu skierowano **23** osoby.

Do Sądu Rejonowego przekazano **17** wniosków o nałożenie obowiązku leczenia odwykowego.

Rozdział III

§ 3

I. Zasoby umożliwiające prowadzenie działalności profilaktycznej i naprawczej:

- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Poradnia Leczenia Uzależnień w Koninie,
- grupy samopomocowe (AA.),
- Punkt Konsultacyjno-Informacyjny,
- poradnię i lekarze podstawowej opieki zdrowotnej,
- Policja i Ochotnicza Straż Pożarna,
- Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Świetlice opiekuńczo – wychowawcze w szkołach (Szkoła Podstawowa w Rychwale, Gimnazjum w Rychwale),
- Ognisko Wychowawcze im. Ojca Blachnickiego,
- kościoły,
- organizacje pozarządowe,
- Ludowy Klub Sportowy
- Uczniowskie Kluby Sportowe,
- Społeczni Kuratorzy Sądu dla Nieletnich.

Rozdział IV

§ 4

I. Cele programu:

1. Cele ogólne:

- propagowanie trzeźwości i abstynencji w społeczności lokalnej,
- zapobieganie powstawaniu nowych problemów, związanych z nadużywaniem alkoholu narkotyków i innych substancji psychoaktywnych,
- utworzenie koalicji osób, grup, stowarzyszeń i instytucji dla zapobiegania powstawaniu nowych problemów spowodowanych nadmiernym piciem alkoholu oraz zmniejszaniu i łagodzeniu społecznych skutków szkodliwego picia przez mieszkańców gminy,
- tworzenie koalicji dzieci i młodzieży, szkół, instytucji i organizacji pozarządowych na rzecz upowszechnienia zdrowego stylu życia i przeciwdziałania używaniu substancji psychoaktywnych przez dzieci i młodzież,
- ograniczenie skutków aktualnie istniejących problemów alkoholowych i narkotykowych,
- zwiększenie bezpieczeństwa środowisk rodzinnych, w których występują problemy szkodliwego używania alkoholu, narkotyków oraz występowanie przemocy domowej,
- podnoszenie świadomości społecznej na temat przyczyn, skutków: nadużywania alkoholu, środków psychotropowych, przemocy w rodzinie,
- tworzenie bazy materialnej, organizacyjnej i merytorycznej dla realizacji programu.

Cele sformułowane są na trzech płaszczyznach:

- **profilaktyki,**
- **wczesnej interwencji,**
- **łagodzenia skutków.**

II. Zadania podejmowane dla osiągnięcia celów i sposoby ich realizacji:

1. Prowadzenie profilaktycznej działalności edukacyjno-wychowawczej obejmującej środowiska dzieci i młodzieży, rodziców, społeczność lokalną:

- a) diagnozowanie w szkołach problemu uzależnień wśród dzieci i młodzieży,
- b) szerzenie wiedzy na temat uzależnień i ich skutków w szkolnych programach profilaktyki,
- c) prowadzenie w różnorodnych środowiskach (szkoła, rodzina, społeczność lokalna, środowisko społeczno-kulturowe tworzone za pomocą przekazów kulturowych i medialnych) działań profilaktycznych,
- d) tworzenie lokalnych koalicji profilaktycznych,
- e) realizacja programów profilaktycznych w szkołach,
- f) podejmowanie działań pozytywnych o charakterze edukacyjnym przeznaczonych dla rodziców, których celem jest wspieranie abstynencji dziecka od uzależnień,
- g) wspieranie i finansowanie programów i przedsięwzięć profilaktycznych opracowywanych i realizowanych przez młodzież,
- h) wspieranie rozwoju i działalności wolontariatu (warsztaty, szkolenia pogłębiające wiedzę pozytywnych umiejętności pozytywnych zakresu profilaktyki problemowej pozytywnych promocji zdrowia) oraz realizowanie programów aktywizujących samorządy uczniowskie, grupy liderские,
- i) dofinansowywanie i organizowanie szkoleń, kursów specjalistycznych w zakresie pracy profilaktycznej z dziećmi, młodzieżą oraz rozwijanie umiejętności prowadzenia zajęć profilaktycznych organizowanych dla nauczycieli, pedagogów, w tym zakup materiałów i pomocy dydaktycznych i urządzeń potrzebnych podczas szkoleń i do prowadzenia szkoleń,
- j) organizowanie lokalnych imprez profilaktycznych dla młodzieży,
- k) propagowanie pozytywnych wzorców zachowań poprzez wspieranie imprez i akcji bezalkoholowych,
- l) kontynuowanie Ogólnopolskiej Kampanii „Zachowaj Trzeźwy Umysł”,
- m) prowadzenie w ramach profilaktyki problemowej zajęć sportowych, w tym zakup sprzętu sportowego niezbędnego do ich prowadzenia,
- n) rozwijanie w ramach profilaktyki problemowej różnorodnych zainteresowań dzieci i młodzieży np.: teatralnych, tanecznych, muzycznych, informatycznych itp., zakup niezbędnych do ich prowadzenia pomocy, materiałów, urządzeń,
- o) zagospodarowanie, wyremontowanie, pomieszczeń potrzebnych do realizacji zajęć sportowych, rozwijania zainteresowań dzieci i młodzieży, zakup sprzętu i pomocy niezbędnych do ich realizacji,
- p) prowadzenie lokalnych i regionalnych kampanii edukacyjnych związanych z profilaktyką problemów alkoholowych i uzależnień, przemocy (organizowanie festynów, happeningów, pikników, produkcja gadżetów promocyjnych z hasłami profilaktycznymi),
- q) prowadzenie medialnego systemu informacji o działaniach podejmowanych na terenie gminy np.: wydawanie biuletynu, dodatku do gazety, stałej rubryki informacyjnej w „Rychwalskich Odgłosach”,
- r) prowadzenie badań, sondaży, lokalnych diagnoz i ekspertyz pozwalających ocenić aktualny stan problemów alkoholowych, zasobów i efektów podejmowanych działań oraz publikowanie ich w lokalnej gazecie,
- s) angażowanie w działania edukacyjne i informacyjne lokalnych i regionalnych autorytetów, osób znanych, sportowców, artystów itp. W celu większej skuteczności oddziaływań,
- t) prowadzenie lokalnych kampanii edukacyjnych związanych z zagrożeniem nietrzeźwości kierowców,
- u) współpraca z ośrodkami szkolenia kierowców,
- v) dystrybucja wśród kierowców materiałów edukacyjnych,
- w) nawiązanie współpracy z policją w celu zwiększenia liczby kontroli kierowców pod względem trzeźwości,
- x) podnoszenie kompetencji zawodowych przedstawicieli służb społecznych kontaktujących się z osobami nietrzeźwymi,
- y) działania na rzecz zwiększenia bezpieczeństwa na stadionach piłkarskich, nawiązanie

- współpracy z policją i przedstawicielami klubów sportowych,
- z) finansowanie działalności świetlic opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych,
 - aa) finansowanie dożywiania dzieci uczęszczających do świetlic socjoterapeutycznych i opiekuńczo – wychowawczych.

2. Współpraca z instytucjami, organizacjami pozarządowymi i osobami fizycznymi na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów powstałych na skutek nadużywania środków uzależniających :

- a) współpraca z Izbą Wyrzeźwień w Koninie,
- b) współpraca z grupami samopomocowymi np. AA,
- c) wspieranie, w tym również finansowe, różnych programów i projektów profilaktycznych służących promocji zdrowego stylu życia, aktywnego wypoczynku, alternatywnych form spędzania czasu wolnego itp., prowadzonych przez instytucje, organizacje pozarządowe, kościoły oraz osoby fizyczne,
- d) wspieranie, w tym również finansowe różnych projektów i programów adresowanych do osób i rodzin doznających szkód z powodu alkoholizmu członków rodziny,
- e) współdziałanie z kościołem katolickim i innymi kościołami oraz związkami wyznaniowymi na płaszczyźnie wychowania w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi,
- f) zakup materiałów informacyjno - edukacyjnych dotyczących problemu uzależnień i rozpowszechnienie ich w gminie,
- g) przeprowadzenie szkoleń dla różnych grup społecznych gminy w zakresie zapobiegania i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii, przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

3. Pomoc terapeutyczna i rehabilitacyjna dla osób uzależnionych i współuzależnionych :

- a) wczesne diagnozowanie pacjentów z grup ryzyka i udzielanie pacjentom informacji na temat skutków nadmiernego używania alkoholu i innych substancji uzależniających oraz możliwości leczenia w ramach procedury tzw. krótkiej interwencji,
- b) kierowanie do sądu wniosków o orzeczenie obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu,
- c) działalność punktu konsultacyjno – informacyjnego w gminie:
 - motywowanie i informowanie o możliwości podjęcia leczenia,
 - udzielanie wsparcia po zakończonym leczeniu (np. skierowanie do grupy anonimowych alkoholików),
 - rozpoznanie zjawiska przemocy domowej, udzielanie stosownego wsparcia i informacji o możliwościach uzyskania pomocy i powstrzymywania przemocy,
 - inicjowanie interwencji w przypadku diagnozy przemocy domowej,
 - posiadanie dobrej orientacji na temat dostępnych miejsc pomocy i kompetencji poszczególnych służb i instytucji z terenu gminy, które mogą włączyć się w systemową pomoc dla rodziny.
- d) zatrudnienie w punkcie konsultacyjno – informacyjnym wykwalifikowanego terapeuty uzależnień,
- e) dofinansowywanie zajęć terapeutycznych odbywających się w trakcie obozów organizowanych w klubach abstynenta, treningów i programów pomocy psychologicznej realizowanych w klubach abstynenta,
- f) dofinansowanie klubów anonimowych alkoholików działających na terenie gminy (

broszury, materiały dydaktyczne).

4. Udzielanie pomocy psychospołecznej i prawnej rodzinom z problemem alkoholowym, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie:

- a) postępowanie komisji zobowiązujące do podjęcia leczenia odwykowego dotyczące osób, które z art. 24 ustawy powodują rozpad życia rodzinnego, demoralizację małoletnich, systematycznie zakłócają spokój lub porządek publiczny(...) :
 - przyjęcie zgłoszenia o przypadku wystąpienia nadużywania alkoholu z jednoczesnym wystąpieniem przesłanek z art. 24 ustawy,
 - wezwanie na rozmowę osoby, co do której wpłynęło zgłoszenie i pouczenie jej o konieczności zaprzestania działań wymienionych w art. 24 ustawy i/lub poddania się leczeniu odwykowemu,
 - w przypadku nie zgodzenia się na dobrowolne leczenie, a wstępne czynności przeprowadzone w sprawie uzasadniają kontynuowanie postępowania, skierowanie takiej osoby na badanie przez biegłych (psycholog, psychiatrę), w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i wskazania rodzaju zakładu leczniczego (art. 25 ustawy),
 - przygotowanie dokumentacji związanej z postępowaniem sądowym wraz z opinią wydaną przez biegłego,
 - złożenie wniosku o wszczęcie postępowania do sądu rejonowego.
- b) kierowanie na leczenie osób współuzależnionych (dzieci, małżonkowie),
- c) szkolenia różnorodnych grup społecznych mogących udzielić pomocy i wsparcia rodzinom zagrożonym alkoholizmem (nauczyciele, lekarze, pielęgniarki, pracownicy opieki społecznej),
- d) pomoc dzieciom z rodzin z problemem alkoholowym:
 - tworzenie i finansowanie bieżącej działalności świetlic opiekuńczo – wychowawczych i, socjoterapeutycznych ,
 - finansowanie dożywiania dzieci uczęszczających do świetlic socjoterapeutycznych i i opiekuńczo – wychowawczych,
 - finansowanie prowadzenia zajęć i programów socjoterapeutycznych dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym,
 - dofinansowanie obozów socjoterapeutycznych dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym,
 - dofinansowywanie szkoleń i kursów specjalistycznych w zakresie pracy z dziećmi z rodzin z problemem alkoholowym oraz w zakresie prowadzenia zajęć socjoterapeutycznych organizowanych dla pedagogów, psychologów, nauczycieli,
 - organizowanie lokalnych porad, seminariów i konferencji w zakresie wdrażania systemu pomocy dziecku i rodzinie z problemem alkoholowym,
 - wspieranie i koordynowanie pracy interdyscyplinarnych zespołów ds. pomocy dziecku i rodzinie z problemem alkoholowym,
 - organizowanie i finansowanie zajęć dla rodziców mających na celu podniesienie świadomości istniejących zagrożeń związanych z uzależnieniami oraz podniesienie kompetencji wychowawczych.
- e) udzielanie pomocy prawnej i psychologicznej ofiarom przemocy w punkcie konsultacyjnym ds. przemocy w rodzinie,
- f) podejmowanie przez funkcjonariuszy Policji interwencji domowych w sytuacjach przemocy w rodzinie,
- g) wdrażanie procedur „Niebieska Karta”,
- h) tworzenie zespołów interwencyjnych, złożonych z pracowników socjalnych, dzielnicowych, kuratorów, psychologa i pedagogów szkolnych, podejmujących działania w ramach systemu pomocy ofiarom przemocy domowej,

- i) dofinansowywanie szkoleń, kursów zwiększających kompetencje w zakresie pomagania rodzinom, w których dochodzi do przemocy,
- j) dofinansowywanie szkoleń dotyczących współpracy służb i instytucji, zwłaszcza związanych z wdrażaniem procedur interwencji w przypadkach przemocy w rodzinie,
- k) prowadzenie działalności edukacyjnej dla całej społeczności gminy służącej zmniejszeniu skali zjawiska przemocy w rodzinach, w szczególności z problemem alkoholowym(warsztaty, szkolenia, materiały edukacyjne, ogólnopolskie kampanie),
- l) udzielanie pomocy osobom uzależnionym i członkom ich rodzin oraz prowadzenie pracy socjalnej przez Ośrodek Pomocy Społecznej,
- m) współpraca z kuratorami sądowymi, wykonującymi nadzór nad osobami poddanymi leczeniu odwykowemu.

5. Koordynowanie działań związanych z realizacją gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych wykonywane jest poprzez :

- a) działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zgodnie z ustalonym planem pracy,
- b) diagnozowanie problemu uzależnień w poszczególnych rejonach miasta i sołectwach oraz podejmowanie działań profilaktycznych, zmniejszających rozmiar istniejących problemów.